

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจัดว่าเป็นเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ โดยได้บรรจุเป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความพยายามที่จะรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับสูงสม่ำเสมอหรืออย่างมีเสถียรภาพรักษาเสถียรภาพของระดับราคา และรักษาดุลยภาพภายนอก¹ โดยการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ หมายถึง เสถียรภาพทั้งภายในและภายนอก อัตราการขยายตัวของผลผลิตต้องอยู่ในอัตราสูง และอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจะต้องไม่อยู่ในระดับที่สูงเกินขีดความสามารถ² ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับที่ผ่านมา โดยตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 -2509) รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจเป็นวัตถุประสงค์หลักในนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยกำหนดว่า "รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การลงทุน เพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศจะต้องอยู่ในขอบเขตของเสถียรภาพทางการคลังและการเงิน ซึ่งรัฐบาลถือเป็นนโยบายสำคัญยิ่ง นโยบายเช่นนี้จะช่วยให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจดำเนินไปโดยราบรื่น และจะช่วยให้การเพิ่มปริมาณสิ่งของที่ผลิตได้และบริการแพร่ออกไปยังประชาชนโดยทั่วถึง ในการพัฒนาเศรษฐกิจนี้หากการใช้จ่ายอันเป็นส่วนของรัฐเกินกว่ากำลังที่จะรักษาเสถียรภาพทางการคลังไว้ได้ จนเกิดเงินเฟ้อขึ้นและค่าของเงินบาทตกต่ำความเสียหายอันใหญ่หลวงนี้จะตกอยู่กับประชาชนทั่วไป เพราะสภาพเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องเป็นเหตุให้รายได้ที่แท้จริงของแต่ละคนลดน้อยลง การอุปโภคและบริโภคของประชาชนอยู่ในวงจำกัด และการลงทุนทุ่มเทใน

¹ ภาณุพงศ์ นิธิประภา, เศรษฐกิจไทยบนเส้นทางสันติประชาธรรม (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 611.

² ภาณุพงศ์ นิธิประภา, นโยบายการเงินกับการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทย (2536), หน้า 19.

การพัฒนาเศรษฐกิจจะไม่ให้ประโยชน์ตอบแทนเท่าที่ควร³ นอกจากนั้นในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510 - 2514) ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515 - 2519) และฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 - 2524) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังคงถูกกำหนดเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในแผนฯ 3 รัฐบาลได้มีวัตถุประสงค์ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยเห็นว่า "ระบบเศรษฐกิจที่จะเจริญก้าวหน้าในอัตราสูงติดต่อกันได้นั้นจำเป็นต้องมีเสถียรภาพในด้านของระดับราคาและเสถียรภาพระหว่างระบบการผลิตและความต้องการทางการตลาด ด้วยเหตุนี้การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ให้มั่นคง จึงเป็นปัจจัยให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว " โดยรัฐได้กำหนดนโยบายในการสนับสนุนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยนโยบายทางการเงินและการคลังที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามตั้งแต่แผนฯ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) เป็นต้นมาจนถึงแผนฯ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ซึ่งเป็นแผนฯ ฉบับปัจจุบัน เศรษฐกิจของประเทศได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและฐานะการเงินของประเทศ เกิดการขาดดุลการค้าและงบประมาณขาดดุลเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของไทยเป็นระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาต่างประเทศในการนำเข้าวัตถุดิบ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักรและสินค้าทุนหลายประเภท จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันในตลาดโลก เป็นต้น ส่งผลต่อการขาดดุลการค้าและฐานะการเงินของประเทศ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น โดยในแผนฯ 7 รัฐบาลได้กำหนดให้การขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะทำให้รัฐบาลสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ คือ การป้องกันระดับราคาสินค้าและบริการไม่ให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ หรือการป้องกันการเกิดเงินเฟ้อ (Inflation) ทั้งนี้เพราะการเกิดปัญหาเงินเฟ้ออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนี้ คือ 1.) ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นส่งผลให้รายจ่ายของรัฐบาลสูงขึ้นรัฐบาลจึงต้องกู้เงินจากสถาบันการเงินในประเทศและต่างประเทศมาใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ภาวะเงินเฟ้อรุนแรงยิ่งขึ้น 2.) ส่งผลต่อปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เนื่องจากภาวะเงินเฟ้อมีผลให้ประชาชนมีรายได้ในรูปตัวเงินสูงขึ้น จึงอาจส่งผลให้ปริมาณสินค้านำเข้าจากต่างประเทศสูงขึ้น ซึ่งหากปริมาณนำเข้ามากกว่าปริมาณสินค้าส่งออกเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ก็อาจจะส่งผลให้ประเทศขาดดุลการค้า ทำให้ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศลดลง ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้ค่าเงินลดลง 3.) ทำให้เกิดผลเสียต่อการส่งออก เนื่องจากภาวะเงินเฟ้อจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้ประเทศไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้และสูญเสียตลาดส่งออก

³ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2506-2509 ระยะเวลาที่สอง (พ.ศ. 2507-2509), หน้า 13.

ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติในที่สุด นอกจากนั้น เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นอาจจะส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้นโยบายควบคุมต่าง ๆ เช่น การควบคุมราคา การควบคุมค่าจ้าง การแทรกแซงในกิจการของเอกชน การเก็บภาษีเพิ่มขึ้น การควบคุมกำไร การใช้นโยบายควบคุมดังกล่าวจะทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่ดำเนินไปตามกลไกตลาด ทำให้ภาวะเงินเฟ้อถูกกดตัว ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาตลาดมืด เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอาจเกิดจากด้านอุปสงค์จุดหรือที่เรียกว่า " Demand - pull " และด้านต้นทุนผลึกหรือที่เรียกว่า " Cost-push " ซึ่งเงินเฟ้อที่เกิดจากด้านอุปสงค์จุดนั้นมีสาเหตุสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ เช่น การบริโภคของประชาชน การลงทุน การใช้จ่ายของรัฐบาล ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น สำหรับเงินเฟ้อที่เกิดจากด้านต้นทุนผลึกมีสาเหตุสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงในต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างแรงงาน การเปลี่ยนแปลงในราคาปัจจัยการผลิต ฯลฯ ซึ่งนอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นปัจจัยภายในประเทศแล้ว ปัจจัยภายนอกประเทศก็จัดว่าเป็นสำคัญที่กำหนดอัตราเงินเฟ้อของไทยอีกปัจจัยหนึ่ง ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อของสหรัฐอเมริกาที่ปรับด้วยการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทและเงินดอลลาร์สหรัฐ การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกและการเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวส่งออก⁴

ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่าภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทยนั้น อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งการปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำก็จัดว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผู้กล่าวว่าเป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุของเงินเฟ้อในประเทศไทย โดยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum wage) สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นเพื่อคุ้มครองและเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้างไร้ฝีมือที่เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานหรือประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ดังคำชี้แจงของคณะปฏิวัติว่า " ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาของประเทศไทยอย่างรอบคอบ และเห็นว่าขณะนี้ลูกจ้างและคนงานทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกจ้างและคนงานไม่มีฝีมือเป็นจำนวนมากที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำไม่สามารถครองชีพและดูแลครอบครัวได้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ลูกจ้างทำความเสียหายแก่นายจ้างและส่วนรวม ถ้าปล่อยให้เหตุการณ์ดำเนินอยู่อย่างนี้จะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ⁵ ซึ่งกฎหมาย

⁴ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, เศรษฐกิจไทยบนเส้นทางสายใหม่ (ธันวาคม 2537)

⁵ บัณฑิตย ธรรมดวีรัตน์, ระบบไตรภาคีกับขบวนการแรงงานไทย (มูลนิธิอารมณ์พงศ์พจน์

ค่าจ้างขั้นต่ำนี้ได้กลายเป็นมาตรการทางด้านนโยบายเกี่ยวกับรายได้ที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2516 รัฐบาลได้มีการออกประกาศค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นเป็นครั้งแรกโดยกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 12 บาทสำหรับในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ และหลังจากมีการบังคับใช้กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำในปี พ.ศ.2516 เป็นต้นมา ก็มีการเรียกร้องให้มีการปรับค่าจ้างขั้นต่ำเกือบทุกปีด้วยเหตุผลต่าง ๆ จนกระทั่งในปัจจุบัน รัฐบาลได้ปรับค่าจ้างขั้นต่ำให้สูงขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 โดยกำหนดให้ค่าจ้างขั้นต่ำในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงโดยรอบ 5 จังหวัดรวมทั้งจังหวัดภูเก็ต, จังหวัดระนอง พังงา ชลบุรี สระบุรี นครราชสีมาและเชียงใหม่, จังหวัดที่เหลือในภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สูงขึ้นจากวันละ 135 บาท, 118 บาท, 110 บาท ตามลำดับ เป็นวันละ 145 บาท, 126 บาท และ 118 บาท ตามลำดับ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างขั้นต่ำนั้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบทางตรงคือ การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (Money wage) กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลประกาศกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ จะก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อผู้ที่มีรายได้ในรูปค่าจ้างซึ่งต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ทำให้ค่าจ้างเฉลี่ยที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น และมีผลทำให้โครงสร้างค่าจ้างเปลี่ยนแปลงไป สำหรับผลกระทบทางอ้อมได้แก่ ผลที่มีต่อจ้างงาน (Employment) การกระจายรายได้ (Income distribution) และเงินเฟ้อ (Inflation) เป็นต้น⁶ กล่าวคือ การปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำอาจจะทำให้ผู้ผลิตใช้แรงงานลดลงแล้วหันไปใช้เครื่องจักรมากขึ้น ส่งผลให้การจ้างงานลดลง ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานในที่สุด นอกจากนั้นการปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำยังก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันระหว่างแรงงานไม่มีฝีมือกับแรงงานมีฝีมือ สำหรับผลที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อนั้น เนื่องจากการปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำโดยที่ผลิตภาพการยติของแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้น จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตและในที่สุดจะส่งผลกลับสู่คนงานต่าง ๆ ในรูปของระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้น ซึ่งมีผลให้อุปสงค์ที่มีต่อสินค้าลดลงนำไปสู่การลดลงในปริมาณการผลิต หรืออาจจะมีผลให้อุปสงค์ที่มีต่อสินค้าเพิ่มขึ้น ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic growth) กล่าวคือ การปรับค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละปีที่ผ่านมา นั้น จัดว่าเป็นฐานสำหรับการปรับค่าจ้างในภาคการผลิตต่าง ๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยการสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าวเป็นการขึ้นค่าจ้างตามคำเรียกร้องของสหภาพแรงงาน ค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นนั้นไม่ได้ถูกกำหนดโดยกลไกตลาดจึงส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งจัดเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในระดับราคาโดยทั่วไปในที่สุด

⁶ Vichai Thosuwonchinda, " The Economic Impacts of The Minimum wage and Trade Unions in The Textile Industry," (Master Thesis Thammasat University, 1975), p. 52-58. and Per Henriksson, An Evaluation of The Minimum wage system in Thailand (1981), p. 22-32.

ด้วยเหตุนี้จึงมักจะมีผู้กล่าวว่า การปรับตัวสูงขึ้นของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเป็นสาเหตุของปัญหาเงินเฟ้อ⁷ เช่นเดียวกับรัฐบาลซึ่งมักจะสนับสนุนความคิดดังกล่าว จึงทำให้รัฐบาลรักษาระดับของอัตราเงินเฟ้อหรือระดับของราคาให้มีเสถียรภาพโดยการควบคุมการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งหากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงเกิดจากการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว การควบคุมการสูงขึ้นของค่าจ้างก็จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาเงินเฟ้อ แต่หากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นมาจากสาเหตุอื่น ๆ ที่มีใช้การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำหรือการสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำไม่มีผลต่อการเกิดขึ้นของอัตราเงินเฟ้อแล้ว การควบคุมการสูงขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐบาลดังกล่าวก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาเงินเฟ้อได้และอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

ซึ่งภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2516-2532 มีสาเหตุสำคัญมาจากปัจจัยทางด้านต้นทุนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเพิ่มสูงขึ้นของราคาน้ำมันดิบของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันหรือโอเปค การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ รวมทั้งการปรับค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้สูงขึ้นตามต้นทุนน้ำมันที่สูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้านำเข้าที่มีใช้น้ำมัน นอกจากนั้น การใช้มาตรการลดค่าเงินบาทของรัฐบาล และการปรับเงินเดือนข้าราชการ ก็ส่งผลให้ระดับรายได้ของประชาชนสูงขึ้น และก่อให้เกิดแรงกดดันทางด้านการใช้จ่ายสูง อำนาจซื้อของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดการเก็งกำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อในปี 2533 และ 2534 สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 5.9 และ 5.7 ในปี 2533 และ 2534 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หลังจากปี 2534 เป็นต้นมา อัตราเงินเฟ้อชะลอลง ทั้งนี้เป็นผลมาจากเศรษฐกิจโลกซบเซาและความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งมีผลทำให้การขยายตัวของ การใช้จ่ายและการลงทุนของภาคเอกชน การขยายตัวของสินเชื่อและปริมาณเงินลดลง⁸ สำหรับในปี 2538 อัตราเงินเฟ้อได้ขยายตัวสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 5.8 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสูงขึ้นของราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก ราคาสินค้าและอาหาร ราคาวัตถุดิบ และราคาสินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และการกักทางธรรมชาติ ก็จัดว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดอัตราเงินเฟ้อในปีดังกล่าว

ดังนั้น เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศพร้อมกับรักษาเสถียรภาพของระดับราคาและเสถียรภาพทางการเงิน การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการ

⁷ จีระ หงส์ลดารมภ์, "ค่าจ้างแรงงาน," เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "ทิศทางการเศรษฐกิจไทย ในปี 2534" สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2533), สุณี ฉัตรวาคม, ค่าจ้างและทฤษฎีค่าจ้าง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง: 2525), หน้า 261. และ Per Henriksson, An Evaluation of The Minimum wage system in Thailand (1981)

⁸ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, รายงานเศรษฐกิจ (สิงหาคม 2537): 5-6

เปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำอัตราเงินเฟ้อจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยในการศึกษานี้จะทำการศึกษาเฉพาะเงินเฟ้อที่เกิดจากด้านค่าจ้างแรงงานหรือที่เรียกว่า " Wage-push Inflation " เท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของค่าจ้างขั้นต่ำตลอดจนโครงสร้างค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการค่าจ้างในการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร
3. ทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างขั้นต่ำกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคหรือเงินเฟ้อของประเทศไทย เพื่อหาคำตอบว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสาเหตุหรือเป็นตัวกำหนดอัตราเงินเฟ้อหรือไม่

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะเงินเฟ้อที่เกิดจากด้านค่าจ้าง (Wage - push inflation) เท่านั้น นั่นคือ จะทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลระหว่างการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างขั้นต่ำกับอัตราเงินเฟ้อ เพื่อดูว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสาเหตุหรือเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคหรืออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยหรือไม่ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี (Time series data) ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2538

สมมติฐานของการศึกษา

"ค่าจ้างขั้นต่ำ" จัดว่าเป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของระดับราคาโดยทั่วไป เนื่องจากค่าจ้างขั้นต่ำจัดว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในต้นทุนการผลิต ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะทำให้เกิดการสูงขึ้นในต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การเพิ่มขึ้นในระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปและในที่สุดจะส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อที่เรียกว่า " Wage-push inflation "

วิธีการศึกษา

การศึกษาถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยทั่วไปแล้ว อาจจะได้จากค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression) โดยวิธี OLS (Ordinary least squares) แต่เนื่องจากการพิจารณาค่า Correlation ดังกล่าว จะทำให้เราทราบแต่เพียงว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เท่านั้น แต่ไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือไม่สามารถบอกให้ทราบถึงความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปรนั้น ๆ ได้

ดังนั้น เพื่อที่จะหาคำตอบว่าการเปลี่ยนแปลงค่าข้างขึ้นต่ำเป็นสาเหตุหรือเป็นตัวกำหนดอัตราเงินเฟ้อหรือไม่ เราจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล หรือที่เรียกว่า “Causality test” ซึ่งวิธีการทดสอบดังกล่าวจะบอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าตัวแปรใดเป็นสาเหตุ (Causes) และตัวแปรใดเป็นผล (Effects) โดยวิธีการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล หรือ Causality test ที่ใช้กันโดยทั่วไปมี 3 วิธี คือ 1.) วิธีการของ Engle and Granger 2.) วิธีการของ Sims และ 3.) วิธีการของ Pierce and Haugh แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษา Causality สำหรับการศึกษานี้ จะใช้วิธีการทดสอบของ Engle and Granger ทั้งนี้เนื่องจากผลที่ได้จากการทดสอบโดยวิธีการทดสอบ Causality ของ Engle and Granger จะมีข้อผิดพลาดน้อยกว่าวิธีการอื่น ๆ เนื่องจาก การกำหนดขนาดของ lag ที่ใช้ในการทดสอบด้วยวิธีการดังกล่าว Hsiao (1981) ได้เสนอให้กำหนดโดยใช้หลักเกณฑ์ของ Akaike ที่เรียกว่า “The Minimum Final Prediction Error Criterion : FPE” ซึ่งการกำหนดขนาดของ lag โดยวิธีการ FPE จะทำให้ค่า residual ที่ได้ของแต่ละสมการไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ซึ่งทำให้ผลที่ได้จากการทดสอบมีลักษณะไม่มีความเอนเอียง (Unbias) ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การทดสอบความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลระหว่างการ

การใช้วิธีการทดสอบ Causality ของ Sims อาจเกิดข้อผิดพลาดได้อย่างมาก เนื่องจากขนาดของ lag ที่ใช้ในการทดสอบจะกำหนดขึ้นเองโดยผู้ทดสอบ (Arbitrary) จึงอาจจะทำให้ขนาดของ lag ไม่มีความเหมาะสม นอกจากนี้ วิธีการทดสอบดังกล่าว ยังต้องมีการทำ Filtering ในตัวแปรที่จะใช้ในการทดสอบก่อน เพื่อมิให้เกิดปัญหา Serial correlation โดย Sims ได้กำหนดค่า filter สำหรับตัวแปรทุก ๆ ตัว ให้เท่ากัน โดยวิธีการกำหนด filter ดังกล่าว เรียกว่า “Ad hoc filtering method” ซึ่งลักษณะการกำหนด filter โดยวิธีการดังกล่าว อาจจะทำให้ค่า filter ที่ใช้ไม่มีความเหมาะสมกับข้อมูลที่ทำกรทดสอบ ซึ่งอาจทำให้ผลที่ได้จากการทดสอบ Causality เกิดความผิดพลาดได้ เช่นเดียวกับกับการทดสอบ Causality ตามวิธีการของ Haugh and Pierce ซึ่งจะต้องมีการใช้ filter เพื่อมิให้เกิดปัญหา Autocorrelation โดยจะต้องทดลองค่า filter ต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ และเลือกค่า filter ที่ไม่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีข้อยุ่งยากมากและอาจทำให้ผลที่ได้จากการทดสอบเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย

เปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำกับอัตราเงินเฟ้อ จึงใช้วิธีการทดสอบ Causality test ตามวิธีการของ Engle and Granger

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคหรืออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย เพื่อให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสาเหตุหรือเป็นตัวกำหนดอัตราเงินเฟ้อหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับรัฐบาลในการวางนโยบายที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐบาลให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รังสรรค์ ปิยวงศ์ภิญโญ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด : กรณีศึกษาประเทศไทย โดยได้ประยุกต์แบบจำลองทางการเงินเพื่อทดสอบว่า ภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ. 2503 - 2520 ขึ้นกับปัจจัยภายนอกหรือภายในเป็นสำคัญ โดยได้สร้างสมการพฤติกรรมของแบบจำลองเพื่ออธิบายการเคลื่อนไหวในอุปสงค์ สำหรับ Real cash balance ผลผลิตระดับราคา และการนำเข้า ผลการศึกษาพบว่า การขยายสินเชื่อ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นสาเหตุของเงินเฟ้อในระยะสั้น แต่ในระยะยาวแล้วการขยายสินเชื่อไม่มีอิทธิพลต่อผลผลิตที่แท้จริง (Real output) แต่จะทำให้ระดับราคาและการนำเข้าเพิ่มขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม แบบจำลองดังกล่าวมีข้อจำกัดคือ เมื่อเพิ่มปัจจัยภายในแบบล่าช้า (Lagged endogeneous variables) เข้าไปในแบบจำลองแล้ว ในระยะสั้นการแยกผลกระทบของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีต่อระดับราคาจะทำได้ยาก แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2515 ปัจจัยภายนอกมีบทบาทเพียงเล็กน้อยเท่านั้นต่อการเพิ่มขึ้นของระดับราคาภายในประเทศ(ยกเว้นปี 2507 และปี 2511) และหลังจากปีพ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ปัจจัยภายนอกมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของระดับราคา และภาวะเงินเฟ้อในปี 2516 นั้น เกิดจากการนำเข้าเป็นส่วนใหญ่

ทวีชัย สุเมธีประสิทธิ์ (2524) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการขาดดุลของรัฐบาลและชวบนการเงินเฟ้อในประเทศไทย ในช่วงปี 2514-2521 โดยอาศัยแบบจำลองทางการเงินระหว่างปริมาณเงิน ระดับราคา รายจ่ายและรายรับของรัฐบาล และรายได้ประชาชาติ นอกจากนั้นยังทำการทดสอบดูว่าสมการของแบบจำลองดังกล่าวสามารถอธิบายพฤติกรรมของตัวแปรผันในอดีตและในปัจจุบันได้ดีเพียงใด

โดยอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การขาดดุลของรัฐบาลที่หาส่วนชดเชยจากธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดเงินเฟ้อขึ้น โดยข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายไตรมาสเริ่มจากไตรมาสที่ 1 ของปี 2514 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี 2521 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นโยบายรายจ่ายของรัฐบาลในช่วงปี 2515-2522 เป็นการกำหนดรายจ่ายไปในด้านที่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลผลิตมากกว่า รายจ่ายด้านเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดผลผลิต และเมื่อพิจารณาดุลงบประมาณของรัฐ พบว่ารัฐบาลใช้จ่ายแบบขาดดุล กล่าวคือ เนื่องจากความต้องการใช้จ่ายของรัฐบาลในแต่ละปีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างลักษณะการใช้จ่ายกับการเพิ่มขึ้นอย่างล่าช้าของรายได้ เพราะไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างรายได้ จึงทำให้รัฐบาลขาดดุลมาโดยตลอด ยกเว้นในปี 2517 ซึ่งเมื่อรัฐบาลมีงบประมาณรายจ่ายขาดดุลมาตลอด (ยกเว้นปี 2517) ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องหาเงินมาชดเชยด้วยการก่อหนี้สาธารณะและนำเงินคงคลังออกมาใช้ การดำเนินงานดังกล่าวนี้ มีผลให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการหาเงินมาชดเชยส่วนที่ขาดดุลนั้น รัฐบาลใช้วิธีการกู้เงินจากสถาบันการเงินที่สำคัญ 3 แห่งคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน และเอกชน ซึ่งมีผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อระดับราคา นั่นคือ การใช้จ่ายของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าว อาจจะมีส่วนก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ

สำหรับการศึกษาวิจัยโดยใช้แบบจำลองแบบพลวัต พบว่าการปรับตัวของรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้เกิดการขาดดุล ปริมาณเงินเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดแรงกดดันต่อระดับราคา ระดับราคาที่สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้งบประมาณต้องขาดดุลมากขึ้นอีก และจากการทดสอบโดยการทำ Simulation พบว่าระดับราคาจริงไม่ได้ถูกกำหนดโดยปริมาณเงินอย่างเดียว แต่ถูกกำหนดจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขึ้นราคาน้ำมัน เป็นต้น

สิงห์ชัย บุญโยธิน (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทโดยเปรียบเทียบของปัจจัยภายในประเทศและต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่ออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองมหภาค (Macro model) ของ Brunner และ Meltzer ในการวิเคราะห์ วัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่ออัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และทดสอบบทบาทโดยเปรียบเทียบของปัจจัยภายในประเทศและต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่ออัตราเงินเฟ้อ จากแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถบอกได้ว่าสาเหตุของเงินเฟ้อเกิดจาก 2 ปัจจัย คือ เกิดจากสาเหตุแรงกดดันภายในประเทศ นั่นคือ หากให้สิ่งอื่น ๆ คงที่แล้ว ถ้าการใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับราคา นอกจากนี้ การใช้จ่ายแบบงบประมาณขาดดุล (Government deficit) จะส่งผลทางอ้อมต่อระดับราคา โดยผ่านการปรับตัวในตลาดสินทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย เงิน สินเชื่อ และตลาดทุน การเปลี่ยนแปลงในปริมาณสินทรัพย์ทางการเงินที่มีอยู่ เช่น ฐานเงิน และพันธบัตรรัฐบาล จะมีอิทธิพลต่อระดับราคา

สำหรับสาเหตุของเงินเฟ้อที่เกิดจากแรงกดดันจากต่างประเทศนั้น จะมีผลต่อระดับราคา โดยผ่าน 2 ทาง คือ ทางที่หนึ่ง คือ การเพิ่มขึ้นของราคาในต่างประเทศ เช่น ราคาส่งออกและนำเข้า จะทำให้ราคาภายในประเทศต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ ส่งผลให้อุปสงค์สำหรับสินค้าดังกล่าวสูงขึ้น นอกจากนี้ การสูงขึ้นของราคานำเข้าจะเป็นสาเหตุให้ผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศขึ้นราคาสินค้า ทางที่สอง คือ แรงกดดันจากต่างประเทศ จะมีผลต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศโดยทางอ้อม โดยการเปลี่ยนแปลงในอุปทานเงิน การเพิ่มขึ้นในทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศของไทย ซึ่งเป็นผลมาจากดุลการชำระเงินเกินดุล จะทำให้ฐานเงินและปริมาณเงินเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของรายได้จากต่างประเทศก็คือ การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์สำหรับสินค้าในประเทศ โดยมีการเพิ่มขึ้นในอุปสงค์สำหรับสินค้าส่งออก โดยแบบจำลองที่ใช้ใน แรงกดดันที่มีต่อเงินเฟ้อภายในประเทศ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงในฐานเงิน การเปลี่ยนแปลงในพันธบัตรรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงหนี้ภายนอกของรัฐบาล สำหรับแรงกดดันจากต่างประเทศนั้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้านำเข้าและส่งออก และการเปลี่ยนแปลงรายได้ของต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลต่ออุปสงค์สำหรับสินค้าส่งออก โดยการศึกษาบทบาทของแรงกดดันแต่ละตัวที่มีต่ออัตราเงินเฟ้อในประเทศ ใช้วิธี Ordinary least square (OLS) ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเงินเฟ้อของไทยมีสาเหตุสำคัญมาจากแรงกดดันจากต่างประเทศ โดยเฉพาะระดับราคานำเข้าและส่งออกในตลาดโลก ซึ่งมีผลต่อระดับราคานำเข้าและส่งออกของไทย นอกจากนี้ ปัญหาเงินเฟ้อของไทยไม่มีความรุนแรงเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากระดับราคาในประเทศไทยไม่ได้ถูกกำหนดอย่างเต็มที่โดยกลไกตลาด ระดับราคาสินค้าจำเป็นบางชนิดถูกกำหนดและควบคุมโดยรัฐบาล และมาตรการทางการคลังของรัฐบาลก็มีผลต่อระดับราคาอีกด้วย

วีระพงษ์ สิริกรวุฒิจิพงศ์ (2529) ได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงานในประเทศไทย ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2514-2527 โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงกันข้าม สาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ผลที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยนอกระบบ นั่นคือวิกฤตการณ์น้ำมันในปี 2516-2517 และปี 2520-2524 สำหรับการวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติ ซึ่งแบ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ทั้งในเชิงสถิติและเชิงพลวัต พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงานเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามและมีปฏิริยาต่อกันและกัน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์สาเหตุของเงินเฟ้อในประเทศไทยในช่วงระหว่างปี 2514-2527 พบว่า ในปี 2514, ปี 2516, ปี 2518-2521 และปี 2526-2527 เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุใหญ่มาจากอุปสงค์จุด ขณะที่เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุใหญ่มาจากต้นทุนผลักนั้น เกิดขึ้นในปี 2515, ปี 2517 และปี 2522-2525 สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้าง ราคา ผลผลิตภาพแรงงานเฉลี่ย และอัตราการว่างงาน พบว่า ในช่วงปี 2514-2527 เมื่ออัตราการว่างงานเปลี่ยนแปลงไปจะเป็นผลทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม

และเมื่อเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยแล้ว จะทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของราคาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามด้วย แต่ผลของวิกฤตการณ์น้ำมันในปี 2516-2517 เป็นผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานกับอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างและราคาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์ทั้งในเชิงสถิติและเชิงพลวัตพบว่า เมื่อกำหนดให้ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานกับอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างและราคาเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2537) ได้ทำการศึกษาผลที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดจากการใช้นโยบายต่าง ๆ คือ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้างและรายได้ สมมติให้มีการเพิ่มค่าจ้างแรงงานนอกภาคเกษตรในส่วนที่เป็นค่าจ้างขั้นต่ำร้อยละ 5 นโยบายการลงทุน โดยสมมติให้การส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศและต่างประเทศโดยให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ ทำให้รายได้จากทุนเพิ่มด้วยการลดภาษีและอื่น ๆ ร้อยละ 10 และสมมติให้การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ซึ่งในการศึกษาได้ใช้ตัวแบบภาพรวมเศรษฐกิจไทยที่เน้นกิจกรรมในครัวเรือน ข้อมูลที่ใช้อยู่ในช่วงปี พ.ศ.2523-2533 จากการศึกษาพบว่า นโยบายการเพิ่มค่าจ้างแรงงานและนโยบายการลงทุนจะจูงใจให้มีการทำงานและมีการจ้างงานในตลาดนอกภาคเกษตรมากขึ้น โดยผลที่มีต่อการจ้างงานทั้งหมดพบว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2523-2530 ผลกระทบของนโยบายค่าจ้างและการลงทุน ทำให้การจ้างงานลดลงและการว่างงานเพิ่มขึ้น แต่หลังจากปีพ.ศ.2530 เป็นต้นมา อัตราการจ้างงานได้เพิ่มสูงขึ้นโดยสูงกว่าตัวเลขการจ้างงานที่เป็นจริงและการว่างงานเริ่มลดลง สำหรับผลที่มีต่อการออม นโยบายทั้งสองให้ผลกระทบที่ใกล้เคียงกับการเปลี่ยนแปลงของการออมของครัวเรือนที่เกิดขึ้นจริง และที่สำคัญนโยบายดังกล่าวมีผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นภายหลังจากช่วงล่า (Lag period) เป็นเวลานานพอสมควร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจไทยบนเส้นทางสายใหม่ พบว่า เศรษฐกิจไทยในปี 2537 ได้ขยายตัวอย่างมาก ซึ่งลักษณะที่สำคัญของเศรษฐกิจไทยในช่วงดังกล่าวมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1.) มีการเติบโตอย่างรวดเร็วมากของการส่งออกโดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2537 มูลค่าสินค้าส่งออกเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 23 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า 2.) อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น โดยในเดือนพฤศจิกายน ค่าเฉลี่ยดัชนีผู้บริโภค 12 เดือนย้อนหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 จากระดับในเดือนพฤศจิกายน 2536 ซึ่งอัตราดังกล่าวสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อในปี 2536 คือ ร้อยละ 3.3 ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดตั้งแต่ปี 2530 ซึ่งจากการศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอัตราเงินเฟ้อของไทยโดยวิธีสมการถดถอย ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในช่วงปี พ.ศ.2505-2535 พบว่า มีตัวแปร 3 ตัวที่มีนัยสำคัญในการอธิบายอัตราเงินเฟ้อของไทยระหว่างปี พ.ศ.2505-2535 ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อของสหรัฐอเมริกาที่ปรับด้วยการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทและเงินดอลลาร์

สหรัฐฯ แล้ว การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกและการเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวส่งออก โดยตัวแปรทั้งสามข้างต้นสามารถอธิบายได้ถึงร้อยละ 76 ของการผันแปรของอัตราเงินเฟ้อของไทยในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา สำหรับตัวแปรอื่น ๆ เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวของ การลงทุนหรืออัตราดังกล่าวในปีที่ผ่านมา ไม่มีนัยสำคัญในการอธิบายการผันแปรของอัตราเงินเฟ้อของ ไทยในช่วงเวลาดังกล่าว

หน่วยภาวะเศรษฐกิจทั่วไป ธนาคารแห่งประเทศไทย (2537) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัย สำคัญที่เป็นที่มาของภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทยในช่วงปี 2515 - 2536 โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ พบว่า การขยายตัวของปริมาณเงิน ราคาน้ำมันภายในประเทศ ราคาสินค้านำเข้าที่มีใช้น้ำมันและ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ มีนัยสำคัญในการกำหนดอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม การ ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราเงินเฟ้อกับตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวเกิดปัญหา Autocorrelation